

NAŠA KRONIKA

PIŠE MESTNI ARHIVAR

JANUAR 1921

2. Osrednja vlada dr. Milenka Vesnića je podala ostavko in je sestavil novo vlado ministrski predsednik Nikola Pašič. Ministrstvo za socialno politiko je prevzel dr. Vekoslav Kukovec, ki je istočasno tudi zastopnik ministra za prehrano in obnovo zemlje.

3. Friderik Rukavina, dosedanji šef opere, je imenovan za ravnatelja ljubljanskega opernega gledališča.

6. Ravnatelj Anton Poklukar, sin pokojnega deželnega glavarja kranjskega in solastnik Blasnikove tiskarne, je umrl.

7. Ljubljanska garnizija slavi danes po starem srbskem običaju svoj badnjak. Sprevod z godbo, okrašenimi vozovi in konji odhaja po badnjak za rožniški hrib in ga slovesno pripelje svojemu komandantu, častniškim družinam in vsem četam garnizije. Med meščanstvom vzbuja proslava badnjaka veliko zanimanje.

9. Mestna krušna aprovizacija in mestna pekarna prenehata z današnjim dnem z obratovanjem.

11. Seja ljubljanskega občinskega sveta: Občinski svet je sklenil:

- da se zvišajo mestnim upokojencem in vdovam doklade od 25 na 50%;
- da zviša Mestna hranilnica denarno zalogo pri svojem kreditnem društvu na 10 milj. K;
- da se dovoli za popravilo trnovskega mostu čez Gradaščico 45.000 K;
- da se dovoli izvoščkom ponovno zvišanje njihovih tarif.

Obč. svetn. Iv. Kocmur je predlagal, da se ustanovi samostojna komunalna banka; obč. svetn. J. Jeglič predlaga davek na kvartanje; obč. svetn. Tokan vprašuje, kdaj bo začela občina zidati stanovanjske hiše. Župan pojasnjuje, da je nakupila občina stavbni material, ne dobi pa opeke, katero so pokupile banke.

14. Dr. Josip Leskovar, vladni komisar mestne uprave v Mariboru, je na lastno prošnjo odstopil in je na njegovo mesto imenovan vladni komisar Ivo Poljanec.

15. V ljubljanski dramati gostujejo sloveči člani moskovskega umetniškega gledališča (Hudožestveniki). Na sporedu je Čehovljev »Striček Vanja« in Sergučevljev »Jesenske gosli«.

18. Državna komisija in okrajne komisije za preživljanje so prenehale s svojim delovanjem. Spisi teh uradov so izročeni invalidskemu odseku za socialno politiko pri Narodni vladi v Ljubljani.

Na filozofski fakulteti je imenovan za kontr. profesorja klasične filozofije dr. Ivan Lunjak, za kontr. profesorja antične zgodovine dr. Nikolaj Mihajlovič Bubnov.

21. Vojvoda Živojin Mišić, ki ga moramo prištevati med največje vojskovodje svetovne vojne, je danes v Beogradu preminul. Pokojnik je bil velik prijatelj Slovencev. V znak žalosti so odpovedane v našem mestu vse javne prireditve.

Notar Luka Svetec, nestor v vrstah slovenskih politikov, pisatelj in narodnih delavcev, je v visoki starosti 95 let v Litiji umrl.

28. Ljudsko štetje v Mariboru izkazuje na podlagi štetja z dne 9. januarja 29.014 prebivalcev. Vojaki in kaznjenci niso všteti.

30. Cene živil v Ljubljani: Moka 0 18'—, pšenična bela 14'—, koruzna 7'—, koruzni zdrob 8'—, pšenični zdrob 18'—, sladkor 54'— do 64'—, mast 56'—, kava 60'— do 68'—, riž 28'— do 30'— za kg; namizno olje 70'—, petrolej 23'—, mleko 6'— K za l; jajca komad 3'50 do 4'— K.

Umrlo je v Ljubljani v januarju 114 oseb.

FEBRUAR 1921

2. Deželna vlada je dovolila hišnim posestnikom zvišati najemnino za stanovanja od 20% na 60% in za poslovne lokale za 100% na najemnine od l. 1914.

10. Državna obrtna šola v Ljubljani se imenuje odslej Tehniška srednja šola.

15. Seja občinskega sveta ljubljanskega: Župan dr. Ivan Tavčar naznanja, da je umrl 2. februarja obč. svetn. Fran Mally, ki je deloval od l. 1896.—1910. in od l. 1912. dalje v obč. svetu. Na njegovo mesto je vpoklican v obč. svet višji uradnik banke »Slavije« Arnošt Bezenšek. Dalje se spominja 14. febr. umrlega kroj. mojstra Matije Kunca, ki je deloval v obč. svetu od l. 1891. do 1893. — Egon baron Zois je daroval mestnemu arhivu pismo Jerneja Kopitarja Karlu

Anton Poklukar

Dr. Nikolaj Bubnov

Luka Svetec

Arnošt Bezenšek

Matija Kunc

Dr. Vilko Baltič

baronu Zoisu z dne 14. VII. 1821. — Ljudsko štetje v Ljubljani izkazuje 53.072 prebivalcev s predmestji vred, kar pomeni le reven prirastek. Od l. 1900. do 1910. je naraslo mesto za 7500 prebivalcev in 350 hiš, od l. 1910. do 1920. pa je naraslo mesto samo za ca. 6500 oseb in le za 83 hiš. V tem tiči tudi stanovanjska kriza, zlasti še, ker imajo državni uradi zasedenih neprimerno veliko število stanovanj. — Pri stanovanjskem uradu je pri oddaji stanovanj igralo podkupovanje precej veliko vlogo, zato naj bi se izvršila revizija vseh podeljenih stanovanj. Dalje je občinski svet sklenil:

- a) da se predlog o ustanovitvi komunalne banke odkloni, event. naj prevzame Mestna hranilnica tudi bančne posle pri polni varnosti hranilnih vlog;
- b) da se najame posojilo do 20 milj. K proti 50 do 70 letni amortizaciji za sanacijo mesta, popravo cest, povečavo mestnih podjetij itd.;
- c) zvišati vodarino, cene plinu v mestni plinarni in nakup hiše Celovška cesta 229 za nastanitev mestne mitnice;
- d) na predlog občin. svetn. dr. Adlešiča zvišati s 1. 1. 1921 gostaščino za 100%. Nabrani zneski naj se porabijo za amortizacijo posojila za zgradbo stanovanjskih hiš.

Obč. svet. Evg. Franchetti vpraša, če se je podražilo meso za vednostjo magistrata na 30'— K za kg. Obč. svet. Bole prosi župana, da intervenira pri vladi radi prevelikega izvoza mesa. Občinski svet. I. Mihevc je mnenja, da bi moral obstojati pri magistratu odsek za določevanje cen. Obč. svet. J. Bole predlaga, da se odcepi od kamniške proge tir v mestni vodovod v Kleče, kar bi stalo K 380.000'— in bi se prihranile vse voznje premoga z vozniki. — Obč. svet. I. Kocmur predlaga, da vrši mestna občina ves inkaso vplačil in davkov in vsa izplačila računov, plač in pokojnin s položnicami poštočkovnega urada.

20. Za predsednika nove pokrajinske vlade za Slovenijo je imenovan dosedanji načelnik v ministrstvu notranjih del *dr. Vilko Baltič*.

21. Razmejitevna komisija za določitev mej med Jugoslavijo in Italijo v odseku Triglav-Reka je prispele v Ljubljano. Jugoslovanski člani te komisije

so general Rudolf Maister, generalštabni polkovnik Milan Ječmenić in pehotni polkovnik Aleksander Daskalović.

26. Italijanska vojna uprava je danes zapustila Logatec, ki je prešel v našo državno upravo.

26. Rezultat ljudskega štetja v Celju izkazuje 6874 civilnih prebivalcev, od teh 5698 Slovencev, 845 Nemcev, ostali so slovanske narodnosti.

MAREC 1921

2. Bivši črnogorski kralj Nikita iz dinastije Petrović-Njegoš je v Antibesu pri Nici preminul. Pokojnik je bil tast kralja Petra in ded kralja Aleksandra.

8. Za 85-letnico našega pesnika Josipa Stritarja je poklonila deželna vlada imenovanemu častno darilo 10.000 K.

V ljubljanskem predmestju v Zeleni jami so se pojavile črne koze. Trije bolniki so oddani v izolirno bolnico.

11. *Dr. Ivan Oražen*, šef zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro, od l. 1906.—1910. občinski svetovalec, starosta Jug. Sokolske zveze, je danes zadet od kapi umrl. Pokojnik je užival splošne simpatije. Svoje premoženje je zapustil v dobrodelnne namene, zlasti v korist akademske mladine.

20. Radi aneksije našega ozemlja po Italijanih se vrši danes velika žalna manifestacija. Mesto je zavito v črno, trobojnice so izobešene na pol droga, vse zabavne prireditve prepovedane.

22. Seja ljublj. občinskega sveta. — Občinski svet je 1. sprejel predlog komisije, da se prepusti državni upravi bolnišnico za silo (kužne bolezni) pod pogojem, da je Mol rešena za bodočnost vsake obveze glede nastanitve prostorov za kužne bolezni;

2. sprejel upravo ustanove Josipa Lenčeta 10.000 K za obubožane ljubljanske obrtnike;

3. sklenil zidati na Prulah stanovanjsko hišo v proračunanem znesku K 2,404.251'96;

4. sklenil regulirati Jenkovo ulico v Ljubljani in dovolil zato 13.000 K;

5. sklenil odstopiti upravi Ljubljanskega velesejma v Tivoliju končni trikot za dobo 3 let, če pristaneta na to sedanja najemnika S. K. Ilirija in S. K. Slovan;

Foto V. Bešter

Deiniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

DR. LJUDEVIT PERIČ, LJUBLJANSKI ŽUPAN (1921—1924)

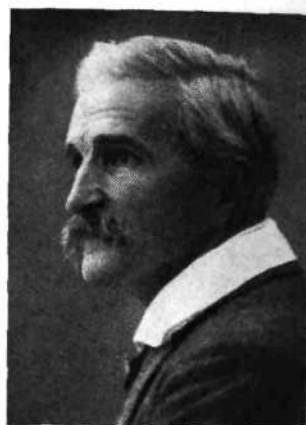
Dr. Ivan Oražen

Ivan Jelačin

Dr. Josip Tičar

Franc Črnagoj

6. nakup malih kock za tlakovanje Wolfove, Stritarjeve, Št. Petrske, Poljanske ceste, Mestnega in Starega trga in Pred Škofijo za dva milijona K.

Nato so sledile interpelacije obč. svet. Šerjaka radi nezadostne razsvetljave v trnovskem in šentjakobskem okraju in slabih varnostnih naprav ob Ljubljani; obč. svet. Kocmur radi grozeče preselitve Trboveljske premogokopne družbe v Beograd; obč. svet. Mihevc radi stalnega podraževanja mesa na trgu. Prepreči naj se izvoz živine v Avstrijo, obč. svet naj za vedno stavi svoje zahteve.

30. Cene živilom: Govedina 28'— do 30'—, teletina 24'— do 26'—, svinjina 32'—, slanina 46'— do 48'— K za kg; jajca 1'80 K za komad. Za mleko je še vedno huda stiska. Zato se prodaja z vodo mešano mleko. Tržno nadzorstvo dnevno preiskuje kakovost mleka in neustrezajoče zapleni.

Umrle so v marcu v Ljubljani 104 osebe.

APRIL 1921

9. Ustanovilo se je v Ljubljani Umetnostno-zgodovinsko društvo, ki bo izdajalo svoj »Zbornik za umetnostno zgodovino«.

11. Izhajati je začel v Ljubljani pod uredništvom Albina Prepeluha politični tednik »Avtonomist«.

18. Seja obč. sveta ljubljanskega: Občinski svet je sklenil:

1. nabavo 10 vozičkov za škropljenje za 280.000 K in dveh strojev za pometanje cest za 120.000 K. S tem se nadomeste delavci, ker mlajših moči za pometanje ni dobiti, ampak gredo v ta posel samo stari betežni ljudje, ki spadajo preje v bolnišnico kakor na cesto;

2. dovoliti Mestni hranilnici zvišanje denarne zaloge pri kreditnem društvu na 15 mil. K;

3. oddati v najem bivše dirkališče društvu »Sokolu« v telovadne namene za 10 let;

4. prodati Splošni prometni banki mestno parcelo 136/17 na vogalu Aleksandrove ceste in Beethovnovе ulice po 500 K za kv. meter pod pogojem, da v teku enega leta postavi trinadstropno stanovanjsko hišo;

5. spremeniti regulacijski načrt tako, da more imeti cesta od Prisojne do Ceste na južno železnico 20 m širine, kakor je projektirana Okrožna cesta;

6. dovoliti mestnemu pogrebnemu zavodu zidanje lastne zgradbe;

7. tarife postreščkov ponovno zvišati.

Po nekaterih vprašanjih obč. svetnikov je podžupan dr. Triller naslovil na občinski svet sledeče poslovilne besede:

»Danes se poslavlja leta 1911. izvoljeni občinski svet. Več od nas se jih ne bo več vrnilo v to zbornico,

Ivan Frelih

Franc Marn

Ivan Benkovič

Ivan Bajželj

Rudolf Rozman

Dr. Ljudevit Perič

Ivan Kocijan

Ivan Kralj

zato naj spregovorim par poslovilnih besed. Velik del naše funkcijske dobe je padel v vojno dobo in čas prevrata. V takih časih ni bilo danih pogojev za velikopotezno komunalno delo in politiko. Zato se je ustvarilo pač to, kar se je moglo. Sedaj, ko se bližajo normalni časi, čakajo obč. svet velike naloge. Poudariti moram, da smo bili vedno vsi, kljub različnim strankarskim nazorom, pri izvrševanju naših nalog kolikor toliko složni in edini.

Dolgi deset let nam je stal na čelu mož, čigar obolest ovira danes naše slovo. Župan dr. Ivan Tavčar je imel v tej zbornici pač nasprotnike, toda nobenega sovražnika. S trdo roko in z modrim duhom je vodil našo ladjo tudi v času največjih in najhujših viharjev. Nam je bil vedno dober tovariš in mestnim uslužbencem do zadnjega zvest prijatelj in podpornik. Prinašam Vam v slovo njegove srčne pozdrave ter si izprošam od Vas dovoljenja, da mu sporočim naše iskrene pozdrave, našo zahvalo in naše globoke želje za skorajšnji povratek ljubega zdravja. Čast in hvala županu dr. Ivanu Tavčarju! Naj živi Emil Leon!»

26. Občinske volitve v Sloveniji so razgibale prebivalstvo. Šest političnih strank se poteguje v Ljubljani za ljudsko zaupanje in za oblast v občini. Volilna borba je ostra. V avtonomnih mestih je rezultat volitev takle:

	JDS	JSDS	SLS	NSS	KSJ	SKS
Ljubljana	2812	806	1554	1326	1051	140
Maribor	499	940	496	679	325	—
Celje	304	265	108	136	—	—
Ptuj	123	213	—	120	—	—

Število mandatov posameznih pol. strank se razdeli:

Ljubljana	18	5	10	8	6	1
Maribor	7	13	7	9	4	—
Celje	12	10	4	6	—	—
Ptuj	6	11	—	6	—	—

JDS = Jug. Demokratska stranka, JSDS = Jug. Socialnodemokratska stranka; SLS = Slov. Ljudska stranka; NSS = Narodnosocialistična stranka; KSJ = Komunistična stranka Jugoslavije; SKS = Slov. Kmetijska stranka.

Izvoljeni so bili v občinski svet: v Ljubljani: dr. Vladimir Ravnihar, Engelbert Franchetti, dr. Karol Triller, Ivan Jelačin, dr. Josip Tičar, Franc Črna-goj, Viktor Turnšek, Ivan Frelj, dr. Dinko Puc, Josip Dežman, Fran Marn, dr. Pavel Pestotnik, Ivan Benkovič, Josip Turk, Rudolf Rozman, Simon Praprotnik, Ivan Bajželj, Josip Breznik, Ivan Kocmur, Anton Komac, dr. Ljudevit Perič, Ivan Kocijan, Ivan Kralj, Ivan Ogrin, Fran Kremžar, dr. Ivan Stanovnik, Josip Pirc, Janko Jeglič, Franc Orehek, Ivan Srebot,

Ivan Ogrin

Franc Kremžar

Dr. Ivan Stanovnik

Josip Pirc

Franc Orehek

Tobija Pezdir

Dr. Tone Jamar

Karel Urbančič

Alojzij Burkeljc, Tobija Pezdir, Viktor Adamič, dr. Tone Jamar, Karel Urbančič, Tone Malgaj, Ivan Tavčar, Fran Rupnik, Anton Pesek, Jakob Babnik, Josip Ambrožič, Ludovik Vencajz, Arnošt Bartulovič, Josip Pokovec, Ivan Makuc, Rajko Osterc, Franc Čepelnik, Franc Melik;

v Mariboru: dr. Vladimir Serneč, Vilko Weixel, Franc Voglar, Miha Vahtar, Ivan Tomažič, Ivan Kejžar, Ivan Šoštarčič, Viktor Grčar, Lojze Slanovec, Andrej Bahun, Fran Postrak, Leopold Koschuta, Ivan Hojnik, Ivan Druzovič, Karel Čeh, Anton Kreutzer, Rudolf Kolbezen, Ivan Klančnik, Alojzij Čeh, Anton Tanc, dr. Josip Leskovar, Anton Krepek, dr. Karel Verstovšek, Fran Veronek, dr. Anton Jerovšek, Franc Žebot, Vekoslav Filipič, Franc Jarh, Fr. Selinšek, dr. Ivan Jurečko, Franc Novak, Josip Konič, Ivan Roglič, dr. Franc Rostohar, Fran France in Rudolf Šega, Ivan Krajnik, Anton Peperko, Fran Smasek, Franc Kitak;

v Celju: Ivan Rebek, dr. Ernest Kalan, Avgust Sedlar, Rudolf Stermecki, dr. Anton Božič, Ivan Bizjak, Ivan Prekoršek, Franc Strupi, dr. Juno Hrašovec, Franc Mravljak, Karel Goričar, Vekoslav Spindler, Franc Koren, Alojzij Leskovšek, Karel Felicijan, Maks Žager, Alojzij Pukmeister, Avgust Šviga, Karel Vidic, Anton Stern, Matija Speglič, Štefan Lah, Dra-

gotin Žabkar, Franc Koštomaj, Franc Kramar, Davorin Beranič, Dragotin Gobec, David Modic, Anton Ogrizek, Makso Janič, Franc Kuret in Silvester Fohu;

v Ptuj: dr. Matej Senčar, I. Vajda, dr. Ivan Fermevc, Fran Mohorič, dr. Bela Stuhec, Ivan Klemenčič, Ignacij Zelenko, Vinko Šerona, dr. Ljudevit Jenko, Ciril Tušek, Simon Führer, Bernard Mikuletič, Anton Blažek, Ivan Šegula, Ivan Kristanič, Franc Levanič, Andrej Hernjak, Adolf Tomanič, Franc Rozman, Tomaž Lozinšek, Mihael Zamuda, Alojz Kaisersberger, Franc Vezjak in Alojz Klančič.

30. Živiljenjske potrebščine se v cenah stalno zvišujejo. Zlasti se občuti močno pomanjkanje mesa in je v ljudstvu velika nejevolja zaradi dejstva, da se živina in meso v velikih množinah izvažata.

Umrlo je v Ljubljani v mesecu aprilu 106 oseb.

MAJ 1921

7. Princesa Jelena, sestra našega regenta Aleksandra, se je na svojem potovanju v Anglijo ustavila v Ljubljani. Ogledala si je mesto, ljubljanski grad in okolico.

11. Dr. Otmar Krajec, ljubljanski mestni fizik, je imenovan za šefa zdravstvenega odseka za Slovenijo.

17. Po 60 letih svojega obstoja in plodonosnega delovanja je prispel v Ljubljano češki pevski zbor

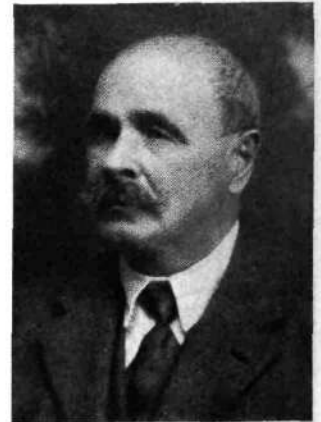
Tone Malgaj

Ivan Tavčar

Franjo Rupnik

Jakob Babnik

Josip Ambrožič

Viktor Grčar

Dr. Otmar Krajec

Nj. Vel. kralj Peter I.

»Hlahol«, stari prijatelj našega naroda, ki priredi v Ljubljani svoj slavnostni koncert. Zbor je bil v Ljubljani navdušeno sprejet.

24. Hrvatski pevski zbor »Lisinski« je priredil v Ljubljani svoj koncert.

Umrlo je v Ljubljani meseca maja 109 oseb.

JUNIJ 1921

2. Vojvoda Peter Mišič, poveljujoči general donavske divizije, je na Dunaju umrl. Pokojnik je bil eden najvidnejših in najzaslužnejših poveljnikov srbske vojske.

14. »Deutscher Theaterverein«, ki je bil formalni lastnik ljubljanskega »Kaiser Franz Josefs I. Jubiläumstheatra«, je deželna vlada razpustila in je po pravih pripadlo vse premoženje Kranjski hranilnici v Ljubljani. V nemškem gledališču se prirejajo predstave slovenske drame.

8. Prva seja novoizvoljenih obč. uprav.

V Ljubljani se je sestel novoizvoljeni občinski svet pod predsedstvom najstarejšega člana občinskega sveta obč. sv. Janka Jegliča. Pri prvi volitvi je bilo oddanih 48 glasov in sicer so prejeli: Anton Pesek 18, dr. Karel Triller 18, Ludovik Vencajz 11 glasov. 1 listek je bil prazen. — Ker ni dosegel nihče nadpolo-

vične večine, se je vršilo drugo glasovanje, kjer so prejeli dr. Karel Triller 19, Anton Pesek 18 in Ljudevit Vencajz 11 glasov. — Obč. sv. Lj. Vencajz je imenom svoje K. S. J. prečital ostro načelno izjavo svoje stranke, nakar so se vršile ožje volitve, pri katerih je prejel Anton Pesek 28 in dr. Karel Triller 19 glasov, 1 glas, oddan za dr. Lj. Periča je bil neveljaven. Za ljubljanskega župana je bil torej izvoljen Anton Pesek, ki je izvolitev sprejel. Za podžupana je bil izvoljen dr. Ljudevit Perič z 29 glasovi, 19 listkov je bilo praznih.

V Mariboru je bil izvoljen za župana Viktor Grčar, v Celju dr. Juro Hrašovec in v Ptuj Ivan Šegula.

30. Umrle so v Ljubljani v mesecu juniju 103 osebe.

JULIJ 1921

3. Udruženje gledaliških igralcev je na slovesen način odkrilo pred opernim gledališčem postavljena spomenika ustanoviteljema naše slovenske drame, Ignaciju Borštniku in Antonu Verovšku.

7. Novcistanovljena zadruga Akademski kolegij, katere namen je preskrbeti revnim visokošolcem skupen dom in hrano, je kupila v ta namen hotel »Triglav« v Kolodvorski ulici. Hotel se bo adaptiral v namene dijaškega kolegija.

28. Naš praški poslanik-minister Ivan Hribar, bivši dolgoletni ljubljanski župan, se vrača v Ljubljano kot pokrajinski namestnik. V Ljubljani in po vseh krajih je bil novi pokrajinski namestnik sprejet z velikimi ovacijami.

29. Zaradi velikega pomanjkanja dobre koncertne dvorane, zlasti za komorne koncerte, se javnost močno zgraža nad dejstvom, da uporablja stavbo Filharmoničnega društva še vedno ekonomat pošne direkcije za svoje uradne prostore in skladišča.

30. Zaradi zmanjšanega izvoza je cena mesu nižja in stane govedina 20'— do 24'— K, teletina 18'— K za kg. Zelenjava: grah 5'—, fižol 6'—, krompir 2'50, kumare 6'— K za kg; salata 1'50 do 2'— K za glavo; sadje: maline 15'—, jabolka 12'—, hruške 16'— K za kg; jajca 2'30 K za komad; piščanci: par 40'— do 50'— K.

Umrlo je v Ljubljani v mesecu juliju 112 oseb.

Spomenik Ignacija Borštnika
pred opernim gledališčemSpomenik Antona Verovška
pred opernim gledališčem

I. ljubljanski vzorčni velesejem

AVGUST 1921

16. Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. je danes ob 17.30 umrl. Globoka žalost pretresa danes vso domovino. Naš prvi narodni vladar iz slavnega rodu Karađorđevićev je na Topčideru zatisnil svoje trudne oči. Ko se je razširila ta vest med ljudstvom, so se vsa srca zedinila v odkritosrčni in globoki žalosti nad smrtjo sedeminsedemdesetletnega junaka, ki je bil ljubljenec svojega naroda, simbol našega zedinjenja in zgled dobrega vladarja in zvestega vojaka.

Danes je bil regent proglašen za kralja Aleksandra I., ki je s posebnim proglasom na narod sporočil svoj nastop na prestol.

20. Velika suša in vročina v Sloveniji traja že nekaj tednov. Kmetško ljudstvo bo močno prizadeto in oškodovano. — V Ljubljani pa se močno širita griža in legar, katera zelo podpira neznosna vročina.

Dr. Ivan Tavčar, dolgoletni ljubljanski župan, ki praznuje letos svojo 70-letnico, je bil odlikovan z redom sv. Save II. stopnje.

Umrlo je v Ljubljani v mesecu avgustu 179 oseb.

SEPTEMBER 1921

3. Prvi ljubljanski vzorčni velesejem je bil danes dopoldne ob 10. uri slovesno odprt. Ljubljana je ob tej veliki gospodarski manifestaciji svečano razpoložena. V mestu je mnogo tujcev. Prvi velesejem stoji pod pokroviteljstvom ministra za trgovino in industrijo, dr. Mehmeda Spaha. — Ob priliki velesejma je napovedanih mnogo drugih kulturnih prireditvev, tako da se Ljubljana dostojno predstavi obiskovalcem velesejma. V hotelu »Tivoliju« se vrše gledališke predstave na prostem, v parkih promenadni koncerti, istočasno se odpre planinska razstava, Narodni muzej in Narodna galerija v »Kresiji« in umetniška razstava slik v Jakopičevem paviljonu vabi posetnike, vrše se večje sportne prireditve itd. — Sejem je slovesno odprl njegov pokrovitelj.

8. V Mariboru je bila slovesno odprta I. obrtna razstava v obširnih prostorih in dvoranah Götzovega poslopja.

I. ljubljanski vzorčni velesejem

11. V Lokah pri Krašnji so odkrili njegovi ožji rojaki pisatelju Maslju - Podlimbarskemu na njegovi rojstni hiši spominsko ploščo z napisom: V tej hiši se je 23. novembra 1852 narodil pisatelj Franc Maselj - Podlimbarski. Umrl je v pregnanstvu v nemški Pul-kavi 19. septembra 1917. Bil je Jugoslovan — za svoj narod je živel — za svojo misel je umrl.

28. Seja obč. sveta ljubljanskega. Seji ponovno predseduje obč. svetn. Jeglič, ki sporoča občinski upravi:

1. da je ministrstvo notranjih zadev razveljavilo mandate onih občinskih svetnikov, ki so kandidirali na komunistični listi delavsko-kmetške-republikanske stranke, torej v Ljubljani 6, in da obstoji občinski svet sedaj iz 42 članov;

2. da minister za notranje zadeve izvolitve Antona Peska ljubljanskim županom ni mogel predložiti v najvišjo potrditev;

3. da se dopolnilne volitve ne izvrše, dokler zakonodajni odbor ne donese avtentične interpretacije o volitvi v obč. zastopstvo v Sloveniji;

4. da je obč. svet. Anton Pesek dne 27. sept. 1921 naznanil, da odlaga mesto občinskega odbornika.

Obč. svet je vzel to na znanje in prešel k volitvam župana.

I. ljubljanski vzorčni velesejem

Obč. svet. Ivan Kocmur protestira pred volitvijo župana v imenu SLS., NSS. in JSDS. proti kršitvi volilnega reda izjavljajoč, da se novih volitev župana pač udeleže, odklanjajo pa vsako odgovornost za očitno kršitev zakona, kakor za škodo v mestnem gospodarstvu v dobi, ko je mesto izvoljenega župana gospodaril uradnik sam.

Po izvršeni volitvi so prejeli: dr. Tone Jamar 22, dr. Karel Triller 18 glasov. Ker znaša nadpolovična večina 22, je dr. Tone Jamar izvoljen za župana. Izvoljeni pa je izjavil, da se zahvaljuje za zaupanje, da pa izvolitve ne sprejme. Odrejene so bile ponovne volitve, pri katerih je prejel dr. Ljudevit Perič 21, dr. Karel Triller 18, Janko Jeglič 1 glas, 2 listka pa sta bila prazna. — Ker ni noben kandidat prejel potrebne absolutne večine, se je vršilo drugo glasovanje, pri katerem so prejeli dr. Ljudevit Perič 23, dr. Karel Triller 19 glasov. Dr. Perič je izvolitev sprejel in odložil mesto podžupana. Za podžupana je bil izvoljen Josip Ambrožič z 22 glasovi.

30. Huda stanovanjska stiska se pred zimo zopet močneje občuti. Tako v Ljubljani, kakor v Mariboru postajajo razmere že obupne. Ljudje še vedno stanujejo po brlogih in starih železniških vagonih.

Cene živilom: meso govedina 28'— do 32'—, telutina 18'—, slanina, ki je pa na trgu zelo primanjkuje, 58'—; krompir 3'50, moka 0 18'—, koruzna 12'—, ajdova 18'—, kava 64'— do 106'—, sladkor 50'— K za kg; jajca 3'— K za komad.

Umrlo je v Ljubljani v mesecu septembru 156 oseb.

OKTOBER 1921

5. Mestna mlekarna je pričela obratovati z nalogo, da preskrbi prebivalstvo s prvovrstnim mlekom. Privatnikom bo dostavljala mleko na dom.

7. Državno žensko učiteljske v Ljubljani praznuje petdesetletnico svojega obstoja. 7. oktobra 1871 je tedanji dež. šolski nadzornik Jarc odprl zavod, na katerem je takrat poučeval kot glavni učitelj šolski ravnatelj duhovni svetnik Mihael Lazar, ki je poučeval verouk, nemščino, slovenščino, matematiko, zemljepis, zgodovino in prirodopis. Poleg njega je bilo par pomožnih učiteljev za lepomis, petje, ročna dela,

Dr. Otokar Beneš

Riko Jug

italijanščino in francoščino. Prvo leto je bilo 42 gojenk. Prvo leto je bilo učiteljske nastanjeno na Ribjem trgu št. 248, pozneje v hiši grofa Gallenberga na Novem trgu, 4. oktobra 1884 pa se je preselilo v sedanje poslopje.

24. Radi ponovnega poizkusa razkralja Karla Habsburškega, ki hoče za vsako ceno udeležiti svoje vladarske težnje na Ogrskem, so sklicale vse politične stranke protestni shod v hotelu Unionu. Govoril je gen. konzul ČSR dr. Beneš in zborovalci so sprejeli resolucijo, ki zahteva od vlade ostrih korakov pred poizkusi habsburške eksdinastije.

27. *Seja ljubljanskega obč. sveta.* Župan dr. Perič poroča, da je obč. svet. Urbančič odložil mandat obč. svetnika in je zato vpoklical v obč. svet njegovega namestnika Rika Juga. — Ker je obč. svet. Josip Ambrožič drž. uradnik, ne more vršiti funkcije podžupana, ali pa mora na službo resignirati. Zato je obč. svet. Ambrožič odstopil in je bil na njegovo mesto izvoljen za podžupana z 22 od 39 oddanih glasov Riko Jug. — Nato so bili izvoljeni delovni odseki občinske uprave.

29. Dr. Mihajlo Pupin, naš ugledni učenjak in profesor na kolumbijskem vseučilišču v New Yorku, se je mudil par dni v Ljubljani in Sloveniji na obisku ter je danes odpotoval v Ameriko.

30. Ta mesec stoji v znamenju protestnih shodov, ki se pojavljajo po vsej Sloveniji radi naraščajoče draginje živil in tudi vseh drugih za življenje potrebnih predmetov.

Umrlo je v Ljubljani v mesecu oktobru 108 oseb.

NOVEMBER 1921

8. *Seja ljubljanskega obč. sveta:* Za načelnika odsekov mestne uprave so bili izvoljeni: za magistratnega župana dr. Perič; za personalno-pravnega Ivan Tavčar; za finančnega Ivan Kocmur; za stavbnega Ivan Ogrin; za šolskega Josip Ambrožič; za obrtnega Ivan Srebot; za ubožnega Fran Kremžar; za policijsko-zdravstvenega Josip Pirc; za aprovizacijskega župana; za načelnika upravnega odbora mestne elektrarne, plinarne in vodovoda Fran Orehek; u. odb. mestnih voženj Riko Jug; direktoriju mestne klavnice, dir. mestne zastavljalnice, u. odb. pogrebne zavoda, mestnemu dohodarstvenemu uradu pa župan dr. Perič, ki je bil izvoljen tudi za predsednika v kurtorij mestnega liceja.

Obč. svet je sklenil:

1. da se odpró nujno potrebne obrtno-nadaljevalne šole 1. decembra, da pa se mora poskrbeti za podporo temu šolstvu, ker mesto samo iz svojih sredstev ne more vzdrževati šolstva;

2. da se izenačijo profesorske plače na liceju s 1. jan. 1922 s plačami državnih srednješolskih nastavnikov;

3. da se izplača enkratni nabavni prispevek vsem mestnim uslužbencem, in sicer oženjenim z otroci po 4000'—, brez otrok po 3000'—, samcem po 2000'— K;

4. odobriti letne račune mestnih podjetij.

Pri nadaljevanju seje 10. oktobra poroča župan, da je odložil mandat obč. svet. dr. Tone Jamar in je na

njegovo mesto vpoklical namestnika obč. svetn. dr. Viktorja Peterlina. — Dalje poroča župan o potrebi varčevanja z elektr. razsvetljavo. Na interpelacijo obč. svetn. dr. Dinka Puca glede nevarnosti, da bi zmanjkalo vode, poroča župan, da je zaradi regulacije Save, ki jo izvršuje država, talna voda tako padla, da jo črpalke ne dosežejo. Zato bo treba misliti na zgraditev jeza pri Gameljščici, ki bo dvigal talno vodo. — Pri debati o proračunu mestne elektrarne je obč. svet sklenil, da se izdelajo nujno razni načrti, kako povečati elektrarno in zasigurati prebivalstvu dovolj toka. Sklenilo se je izboljšati hrano v ubožnici, izvršiti revizijo ubožcev in podpirancev ter omejiti beračenje v Ljubljani. Zviša se primerno najemnine, zlasti v mestnih vojašnicah. Dalje je obč. svet sklenil:

1. uvesti davek à l'— K za obiskovalce gostiln in kavarn po 10. uri zvečer;

2. odobril ustanovitev občinskega sodišča za pobiranje draginje.

Razvila se je načelna debata o proračunu, v kateri so govorniki kazali na velike potrebe mesta, kakor zgradbo novega magistratnega poslopja, ustanovitev mestne aprovizacije, povečanje vseh mestnih podjetij, organizacijo reševalne in požarne službe, zidavo stanovanjskih hiš, ustanovitev mestnega muzeja, komunalne banke, razširitev cestnega železniškega omrežja, zidavo novih šolskih poslopij itd. itd.

Na seji obč. sveta ljublj. dne 22. novembra so bili izvoljeni v odbor za obrtno - nadaljevalne šole obč. svet. Ambrožič in Srebot, dalje se je izvolil novi odbor Mestne hranilnice, v upravo meščanske imovine je bil izvoljen posestnik Valentin Accetto, kot ubožni za stolno župnijo posestnik Josip Maček, gostilničar, kot zastopnik Mol v društvo za zgradbo delavskih stanovanj obč. svetn. F. Rupnik. Na prošnjo organizacij mestnih uslužbencev sklene obč. svet, da se sestavi nova občinska pragmatika; dnevnim otroškim zavetiščem se dovoli 100.000'— K podpore; pri Mestni hranilnici se najame K 500.000'— posojila.

Dalje so bili sprejeti sklepi:

1. da se odda graditev stanovanjske hiše na Prulah s 14 stanovanji ponudniku Braierju;

2. da se izvrši kontrola občestnih ograj v mestu in naroči gospodarjem, da napravijo primerne ograje;

Obč. svet. Franchetti prosi, da se popisajo ljubljanske ceste; obč. svet. Freljih, da se spremeni in modernizira stavbni red mesta; obč. svet. Dežman, da se na Ljubljano privežejo reševalni čolni za slučaj nesreč; obč. svet. Jeglič, da se otvorijo cestne zveze med Emonsko, Gorupovo in Cojzovo cesto, zveže Holzapflovu z Vrhovčevo, podaljša Ilirska do Komenskega ulice, tlakuje Florijanska ulica. — Ponovno je obč. svet glede na nastale razmere dovolil povišanje cenikov postreščkom. — V Spodnji Šiški se napravi javna pralnica. — Zaradi zgraditve nove mestne elektrarne na Savi se skliče strokovna anketa. — Za severni del mesta se napravi nov regulacijski načrt. — Predlog, da se imenuje 5 članska komisija, ki naj preišče delovanje prejšnje mestne uprave, je obč. svet odklonil. — Stavljene so bili še predlogi: a) da se naloži davek igralcem kart po kavarnah in gostilnah, b) da se zgradi kanalsko omrežje za spodnješišenski

okraj, c) da se izvrše na mestnih šolah najnujnejša popravila, d) da se pri Sv. Krištofu in v drugih oddaljenejših okrajih postavijo mesne tržnice, ker je glavni trg prenatrpan, e) da se centralno vlado prosi, da ne ukine obč. sodišč za pobiranje draginje in prisili izvoznice, da oddajajo del za izvoz namenjenega blaga po nabavni ceni na razpolago mestnim občinam za omiljenje draginje in preskrbo lačnih, f) da se zida nov magistrat na Dunajski cesti na Tomažičevih parcelah, g) da naj občina posreduje, da bodo poštni uradi odprti tudi popoldne, h) da posreduje občina pri državni železnici, da se znižajo voznine tistim ljudem, ki dovažajo živila v mesto ali pa jim ustanovi cenejši, četrti razred za prevoz.

30. Umrlo je v Ljubljani v mesecu novembru 97 oseb.

DECEMBER 1921

6. Seja obč. sveta ljubljanskega. Odstopil je obč. svet. Melik in je na njegovo mesto pozvan v obč. svet obč. svet. Ivan Rojina. Ker je slednji prezaposlen in mandata ne more prevzeti, je vpoklican ing. Matej Kosmač. Obč. svet je sklenil:

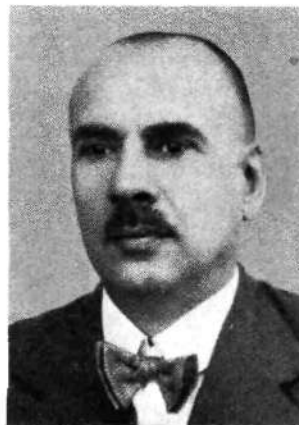
1. podpisati 7% državno investicijsko posojilo v višini 500.000'— K;

2. podaljšati 10% davščino na listke cestne železnice;

3. da se proda Pokojninskemu zavodu stavbna parcela nasproti palače Trboveljske družbe, vogal Aleksandrove in Gledališke ulice za zidavo lastne palače;

4. da se prepove vožnje s tovornimi avtomobili v središčnih ulicah mesta.

20. Na današnji seji obč. sveta je bila sklenjena odmera občinske doklade na osebno dohodarino; dalje je bila zvišana davščina na vozila in avtomobile; ustanovitev ljudske kuhinje za 1000 oseb; sistirati sklep uprave cestne železnice, s katero se je zvišala cena voznim listkom na 2'— K; Mestni hranilnici se dovoli zvišati denarno zalogo kreditnemu društvu od 15 na 30 mil. K. — Zaradi velikega pomanjkanja živil, zlasti mesa, ker oboje ogroža redno prehrano prebivalstva, je nastala zopet ostra debata, v kateri se je zlasti kritiziral prevelik izvoz mesa v Italijo. Spre-

Dr. Viktor Peterlin

Minister Ivan Pucelj

jet je bil predlog, da se klavnične pristojbine za ži-
vino za izvoz zvišajo za 1000%. — Ustanovi se mestni
umetnostni svet. Stavljenih je bilo še več predlogov,
ki se izročé odsekom.

24. V novo vlado pod predsedstvom Nikole Pašiča
sta vstopila kot ministra za soc. politiko dr. Gregor
Žerjav in kot minister za poljedelstvo in vode Ivan
Pucelj.

28. Nj. Vel. kralj Aleksander I. se mudi že nekaj
dni na lovu v Sloveniji. Visoki gost je danes obiskal
Ljubljano, kjer je bil povsod viharno pozdravljen.

Umrlo je v decembru v Ljubljani 114 oseb.

(Dalje prihodnjič.)

LETO 1935

JANUAR

1. Univerzitetni profesor ing. *Alojz Král* je prazno-
val nedavno svojo 50 letnico. Rojen 1. decembra 1884
na Moravskem, je posvetil svoje delo službovanju
v Sloveniji. Ing. Král je leta 1913. projektiral ljub-
ljanski št. Jakobski most, izvršil je še več zlasti indu-
strijskih načrtov in je uvaževan znanstveni delavec
v raznih domačih in tujih revijah.

3. *Francoski kolonialni bojovníki* iz svetovne vojne
so na potu iz Oplenca, kjer so se poklonili na gro-
bu blagopokojnega kralja Aleksandra, prispeli danes
v Ljubljano. Gostje so odšli v sprevedu z zastavami
pred spomenik Ilirije na Napoleonovem trgu, kjer so
položili venec. Občinstvo je bojovníke povsod pri-
srčno pozdravljalo.

† *Franc Vedernjak*, dvorni svetnik v p. in bivši
predsednik Pokojninskega zavoda, je umrl. Pokojni
je bil rojen 1. oktobra 1855. l. v Ptujju. Po študijah
je služboval v Idriji in pri okrožnem sodišču v Ljub-
ljani. Kot sodnik si je pridobil odličen ugled. Ob pri-
liki septembrskih dogodkov 1908. l. se je odločno
zavzel za slovenske politične preganjance.

11. *Konferenca Male antante* se je vršila danes
v Ljubljani. Tej so prisostvovali jugoslov. ministrski
predsednik dr. Bogoljub Jevtić, čehoslovaški zunanji
minister dr. Edvard Beneš in rumunski zunanji mi-
nister Nikolaj Titulescu.

Dr. Ivan Král

Stevan Švabić

13. † *dr. Janko Ponebšek*, višji finančni svetnik v
p. in vodja ornitološkega observatorija v Ljubljani je
v starosti 74 let umrl. Sodeloval je v lovskih in orni-
toloških revijah in spisal knjigo »Naše ujede«.

21. *Dr. Maks Samec*, univerzitetni profesor, je iz-
voljen za rektorja ljubljanske univerze. Novi rektor
je bil rojen 27. junija 1881 v Kamniku. Po gimna-
zijskih študijah v Ljubljani se je na univerzi na Du-
naju posvetil študiju kemije, botanike in fiziologije.
Kemični institut naše univerze, ki je delo gosp. rek-
torja, uživa velik ugled v znanstvenem svetu, posebno
po svojih raziskavah škroba.

† *Polkovnik Stevan Švabić* je danes umrl. Pokojnik
se je rodil 1. nov. 1865 v vasi Božurniji pri Topoli in
je po dovršeni nižji in srednji šoli vstopil 1885. leta
v podčastniško šolo, s katero se je udeležil že čez
nekaj mesecev bolgarske vojne. 1892. leta je postal
častnik in l. 1912. kot konjeniški podpolkovnik ad-
jutant poveljnika I. armije prestolonaslednika blago-
pokojnega kralja Aleksandra. V svetovni vojni je
prišel kot ranjenec v avstrijsko ujetništvo. Ko se je
vračal l. 1918. v svojo domovino, je prišel v Ljub-
ljano v trenutku, ko se je italijanska vojska zaradi
razpusta soške fronte valila proti Ljubljani in za-
sedla že Logatec. Polkovnik Švabić je naglo sestavil
iz došlih srbskih ujetnikov vojno poveljstvo s skrom-

Francoski bojovníki v Ljubljani 4. januarja 1935

Francoski bojovníki v Ljubljani 4. januarja 1935

Ban dr. Dinko Puc

Prof. Albert Sič

no vojsko in s svojim odločnim nastopom ustavil italijansko vojsko pri Vrhniki ter rešil Ljubljano tuje invazije. Ljubljanski obč. svet je imenoval polkovnika Švabića za svojega častnega meščana in po njem poimenoval tudi eno svojih mestnih ulic.

FEBRUAR

2. † *Dr. Fran Zbašnik*, vladni svetnik v p., ki se je rodil 1855. l. v Dolenji vasi pri Ribnici, je danes umrl. Pokojnik se je po svojih dovršenih pravnih študijah v Gradcu posvetil sodstvu in prešel nato v službovanje deželnega odbora kranjskega, l. 1918. pa zopet v državno službo. Dr. Fran Zbašnik si je postavil v zgodovini slovenskega leposlovja časten spomenik kot priljubljen pisatelj in pesnik. Sodeloval je v Stritarjevem »Zvonu«, kot urednik »Laibacher Zeitung« in od l. 1903. do 1909. urednik »Ljubljanskega Zvona«. Nad deset let je sodeloval kot vesten gledališki kritik. Literarno je nad vse marljivo sodeloval tudi pri drugih listih in revijah in v naših knjižnih družbah Slov. Matici in Mohorjevi družbi, kjer so izšla njegova dela, kakor: Za srečo, Boj za pravico, Na krivih potih, Pisana mati, Iz viharja v zavetje, dramske slike Popek in Sami med seboj itd. — Na dan svoje srebrne poroke je umrl *Fran Stupica*, ugledni ljubljanski veletrovec z železnino v starosti

66 let. Pokojnik je bil med ustanovitelji naših trgovskih organizacij, Trgovskega doma, Trgovske akademije, Trgovskega lista, Zveze trgovskih gremijev itd., član razsodišča ljubljanske borze, upravnega odbora Narodne banke itd.

7. *Senator dr. Valentin Rožič* je danes podlegel težki bolezni. Rojen 2. septembra 1878. leta v Viševku nad Moravčami je dovršil gimnazijski študij v Ljubljani, filozofijo pa v Gradcu, kjer je leta 1908. dobil doktorsko diplomu. V službo je vstopil l. 1910. v knjižno Mohorjevo družbo, l. 1915. pa vpoklican v svetovno vojno. Po prevratu se je udeležil bojev za osvobodjenje Koroške in je bil od Avstrijcev ujet in interniran. L. 1919. je vstopil v državno službo na gimnazijo in je bil nato premeščen na Tehnično srednjo šolo. Pokojnik je bil odkrit naroden delavec in je napisal več znanstvenih razprav. V politično življenje je vstopil leta 1931. kot kandidat za Narodno skupščino. L. 1932. je bil imenovan za senatorja. Svoje premoženje je zapustil v dobrodelne svrhe.

9. *Dr. Dinko Puc*, dolgoletni zaslužni predsednik ljubljanske mestne občine, je bil imenovan za bana dravske banovine.

22. *Profesor Albert Sič* praznuje danes svojo 70-letnico. Jubilant, po rodu Trnovčan, je služboval kot ljudskošolski učitelj v št. Vidu pri Ljubljani. L. 1899. je položil izpit za meščansko šolstvo in bil nameščen na mestni višji dekliški šoli, kjer je ustanovil tudi trgovski tečaj in ga vodil do svoje upokojitve. Kot pristen sin naroda je postal zbiratelj narodnega blaga in napisal tudi knjige: O slovenskih narodnih nošah, Narodne vezenine na Kranjskem, Kmečke hiše in njih oprava na Gorenjskem itd. Mestna občina je marljivega javnega delavca odlikovala s tem, da ga je imenovala za meščana našega mesta.

24. *Univerzitetni profesor ing. Dimitrij Frost* je umrl na kliniki v Zagrebu. Pokojnik je bil rojen leta 1876. v Petrogradu, kjer je doštudiral za rudarskega inženjerja. Služboval je na Varšavskem politehničnem inštitutu in je bil imenovan l. 1914. za profesorja na Donski inštitut, l. 1918. pa za rednega profesorja. Po ruski revoluciji se je naselil v Ljubljani, kjer je bil l. 1920. imenovan za rednega profesorja na ljublj.

Dr. Fran Zbašnik

Fran Stupica

Dr. Valentin Rožič

Univ. prof. Dimitrij Frost

Dr. Ljudevit Valjavec

Avgust Sedlar

Hinko Nučič

Milan Skrbinšek

univerzi, kjer je predaval jamomerstvo. Bil je splošno ugleden znanstvenik, ki je užival splošne simpatije.

26. Dr. *Vladimir Ravnihar*, odvetnik in senator, je imenovan z ukazom kraljevega namestništva za predsednika mestne občine ljubljanske.

27. Direktor finančne direkcije dr. *Ljudevit Valjavec* je premeščen v isti funkciji v Sarajevo.

Na njegovo mesto je imenovan dosedanji pomočnik finančnega direktorja *Avgust Sedlar*.

† *Fran Bonač*, bivši vojni kurat in katehet, rojen 3. aprila 1885. l. v Ljubljani, je v Leonišču po kratki bolezni preminul. Pokojnik je studiral gimnazijo v Turinu, bogoslovje v Gorici in kaplanoval v Rojanu, tržaški okolici. Pokojnik je bil med ustanovitelji Zveze slovenskih vojakov, bil je blesteč govornik in mirovni apostol, ter je po svojih govorih bil poznan po vsej Sloveniji.

MAREC

8. † *Ivan Vrhovnik*, slovenski zgodovinar in mestni župnik v p., je danes umrl. (Glej članek g. dr. Rusa.)

Mestna občina ljubljanska je imenovala zaslužnega moža za svojega častnega meščana.

Hinko Nučič, dolgoletni član ljubljanske drame, sedaj režiser in ravnatelj drame v Zagrebu, praznuje danes v Zagrebu slovesno svojo 35 letnico umetni-

škega delovanja. Nastopi v Feldmanovi tragikomediji »Na oglu«. Slavljencec se je rodil 9. aprila 1883. leta v Ljubljani in se v zgodnji mladosti posvetil slov. gledališču. 1907. l. je postal režiser, l. 1912. pa je bil angažiran v Zagreb. Ob prevratu, l. 1918. se je vrnil v Ljubljano in od tu v Maribor, kjer je odprl in vodil z odličnim uspehom slovensko gledališče. Vendar se je ponovno vrnil v Zagreb, kjer je še danes ugleden steber drame. Nučič je mnogo pripomogel do kulturnega zblizanja s Hrvati, ker je po njegovi iniciativi bilo uprizorjeno že več slovenskih del. Zagrebško gledališko občinstvo je proslavilo Nučičev jubilej nad vse pristrčno in odlično in izkazalo polno priznanje Nučičevemu delu.

11. Ljubljanski divizionar, *general Vladimir Cukavac* je imenovan za pomočnika ministra vojske in premeščen v Beograd. Poveljeval je dravski divizijski komandi od decembra 1932. l. in si je pridobil povsod splošne simpatije. — Na njegovo mesto je imenovan za komandanta dravske divizijske oblasti div. general *Petar J. Nedeljković*, dosedanji poveljnik vrbaške divizijske komande.

† *Polde Jak*, vodja trgovine Mestne elektrarne ljubljanske je danes preminul. Pokojnik je bil rojen leta 1881. v Bohinjski Bistrici, se je po dovršeni Mahrovi šoli posvetil trgovini, spada v ono generacijo našega narodno prebujajočega se meščanstva, ki so posvetili izven službe vse svoje delo pri organizaciji svojega stanu Merkurja in pri narodnih organizacijah Sokolu, Glasbeni Matici, Ljubljanskem Zvonu, Planinskem društvu itd., zato je bil povsod spoštovan kot idealen in koncilianthen delavec.

13. † *Dr. Mihajlo Pupin*, univerzitetni profesor v New-Yorku in naš odlični rojak, je nenadoma preminul. Pokojnik je bil rojen 4. oktobra 1858 v Idvoru v Banatu. Svojo čudovito življenjsko pot je opisal pokojnik v avtobiografiji »Od pastirja do izumitelja«, ki je izšla v slovenskem prevodu v Vodnikovi družbi. Pokojnik je s svojim odličnim vplivom in osebno avtoriteto ob težkih prevratnih dneh s posebno spomenico o Dalmaciji, Istri in Sloveniji, ki jo je izročil predsedniku USA Wilsonu, dosegel, da je Wilson preklical svoj podpis na zapisniku, s katerim sta Francija in Anglija pristali, da pripade Blejski kot Italiji.

Fran Bonač

Ivan Vrhovnik

Vladimir Cukavac

Petar J. Nedeljković

Josip Turk

Polde Jak

Tudi v koroškem vprašanju je dr. Pupin dosegel mogočo rešitev, katero so pa domači faktorji odklonili kot nesprejemljivo in akceptirali — plebiscit.

15. † *Dr. Ljudevit Böhm*, direktor Trgovske akademije v p., rojen 5. maja 1864. v Kočevju, je danes v Mirni na Dolenjskem preminul. Pokojnik je bil spoštovan gospodarski in kulturni delavec, ki je kot profesor na pomorski akademiji v Splitu (1898 do 1918), kasneje kot direktor Trgovske akademije v Ljubljani (1920—1930) z živo besedo opozarjal narod na pomen in vrednote morja in pomorske trgovine. L. 1929. je bil imenovan za člana izpraševalne komisije za državoslovni izpit in za honorarnega profesorja na ljubljanski univerzi. Nikjer ni odrekel svojega sodelovanja in vzorna je bila njegova delavnost. Ljubljanska občina ga je imenovala za svojega občana, odlikovan pa je bil z redom Jug. krone III., redom Belega orla V., redom Sv. Save III. in IV. reda, oficirskim križcem rumunskim itd.

Josip Turk slavi letos svojo 70 letnico rojstva in 40 letnico delovanja v ljubljanskem občinskem svetu. Rojen je bil 10. aprila 1865 v Ljubljani. Iz skromnih razmer tedanje Ljubljane je vzrasel slavljeneč, z neumornim trudom in energijo ustvarjal sebi in svoji družini eksistenco, nikdar pozabljač na skupnost in potrebe naroda. Nesebično in le z njemu prirojeno vztrajnostjo se je lotil organizacije slovenskega gasilstva, ki je ustvarilo temelje jugoslovenskemu gasilstvu. »Bližnjemu v pomoč!« — tudi v dobi, ko je brzlet svet v materialističnem pohlepu za dobrinami, je bilo njegovo geslo, ko je bolan in utrujen prevzel starešinstvo Jugoslovanske gasilske zajednice, kamor ga je pozvalo v Beograd gasilstvo, zavedajoč se, da bo Josip Turk postavil celega moža v korist te človekoljubne organizacije, ki hiti v pomoč vsakomur in ki služi v prostovoljnem, resničnem požrtvovanju svojemu narodu. 40 let sodeluje slavljeneč v ljubljanski občinski upravi. V slovenski politični borbi, ki žalibog ni dosegla nikdar kakega večjega formata ali celo priznanja nasprotnika, je bil često predmet ostrih napadov, nikdar ni klonil, vztrajal in deloval je povsod z vnemo in v najboljši zavesti, da dela pošteno. Bil je deželni poslanec v kranjskem deželnem zboru, kjer je vedno vnemo branil interese meščanstva

in gasilstva. Kot občinski svetnik in kot član gerentskega sveta se je zanimal za vse občinsko gospodarstvo in žrtvoval svoj prosti čas v tisočih sejah občinske uprave in njenih odsekov z vztrajnim, rednim sodelovanjem. Bogat na izkušnjah, plemenit po srcu in odkrit v značaju si je pridobil v vseh krogih prebivalstva odlično spoštovanje in simpatije. Ljubljanski občinski svet se je jubilanu zahvalil s tem, da mu je podelil ob njegovem svetlem jubileju dela svoje edino in najvišje odlikovanje, častno meščanstvo. Josip Turk ni samo osebnost, on je popularni sestavni del naše stare plemenite Ljubljane, on je predstavnik onega danes že tako razredčenega patrijarhalnega meščanstva, pravi ljubljanski Ljubljančan, kateremu pristrčno želimo, da ostane še dolgo ohranjen našemu mestu.

15. Bolgarski pevski zbor »Rodina« iz Sofije je danes priredil v Ljubljani svoj koncert. Prebivalstvo je pozdravilo drage bolgarske goste na kolodvoru in manifestiralo prijateljstvo z bolgarskim narodom. Koncert je sijajno uspel. Bolgari so odpotovali v goste v Maribor.

16. Danes praznuje 25 letnico svojega umetniškega delovanja v slovenski drami priznani naš umetnik, igralec in režiser *Milan Skrbinšek*. Rodil se je 19. februarja 1886. l. v Mariboru. 1899. l. se je preselila

Dr. Mihajlo Pupin

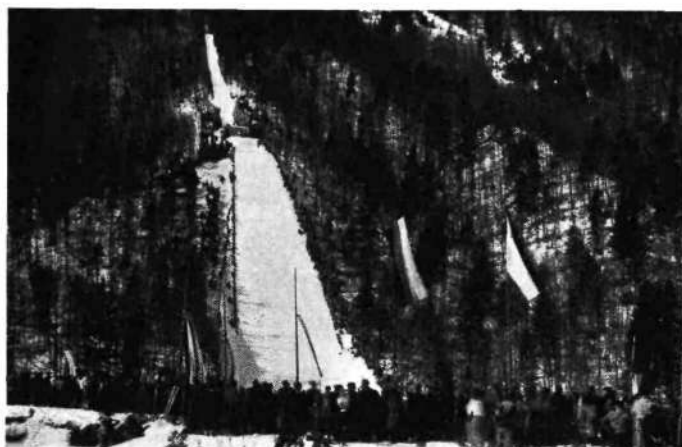

Dr. Ljudevit Böhm

Božo Šramel

družina v Ljubljano, kjer je študiral srednjo šolo in l. 1909. maturiral. Odšel je na dunajsko tehniko, vendar študij ni dovršil, ker ga je srce vleklo na gledališke deske. Absolviral je Ottovo dramatično šolo na Dunaju in v sezoni 1909/10 je bil angažiran v Ljubljano. Organiziral je slov. gledališče v Trstu, kot režiser in igralec je deloval na sarajevskem gledališču in vodil eno leto celjsko gledališče. Skrbinšek je prevedel nad 50 dramskih del, dramatisiral Cankarjevega »Hlapca Jerneja« itd., kot igralec pa je eden onih redkih, ki poskušajo vsako svojo vlogo, bodisi majhno ali veliko, podati z vso izrazno možnostjo umetnika. Za svoj jubilej si je izbral Shakespearsjevo dramo »Beneški trgovec«, in sicer vlogo Schyloka. Predstava je bila — radi hrpe in še radi drugih naših nevrednosti — odpovedana in določena za drug termin. Hvaležnost in priznanje za delo so pri nas še

Skakalnica v Planici

vedno — sirote tujke. Slavljencu najprisrčneje čestitam.

17. V Planici na Gorenjskem so se vršile velike smuške in skakalne tekme, katerih so se udeležili poleg Jugoslovanov švicarji, Avstrijci, Čehi, Poljaki in Norvežani. Norvežan Andersen je skočil izven konkurence 95 m. Udeležba občinstva se ceni na 12.000 ljudi. Zmagovalci: 1. Poljak Maruszarz Stanislav 326.1, 2. Čeh Barton Antonin 312.9, 3. Švicar Raymond Marcel 304.6, 4. Švicar Borter Guido 298.9, 5. Poljak Czech Bronislav 285.3, 6. Čeh Steinmüller 283.9, 7. Jugoslovan Šramel Božo 270.9, 8. Avstrijec Höll Gregor 265.2, 9. Čeha Šimunek Franta 258.1 in 10. Kadavy Bohuslav. — Norvežanom je bilo tekmovanje po norveški sportni zvezi prepovedano.

18. *Profesor Josip Reisner*, direktor Srednje tehnične šole v Ljubljani, praznuje svojo 60 letnico. Jubilat je naš ljubljanski rojak, ki je kot profesor in prosvetni delavec poznan daleč izven našega ožjega okvirja. Deloval je poleg izvrševanja svojega poklica v vseh kulturnih organizacijah. Politično se je udeleževal kot poslanec v Narodni skupščini, kjer je zlasti sodeloval pri uradniškem zakonu. Po smrti direktorja Ivana Šubica je prevzel prof. Reisner vodstvo tega odličnega zavoda, kateremu je posvetil vse svoje delo in znanje.

Zlati, 50 letni jubilej dela praznuje *Engelbert Franchetti*, brivski mojster, dolgoletni občinski svetnik ljubljanski in organizator našega obrtništva, član zbornice za TOI, načelnik in častni član obrtnih strokovnih zadrug in meščan ljubljanski. Življenje mu je delovni dan, postlan z vidnimi uspehi, zato mu k lepemu jubileju čestitajo vsi, ki ga poznajo.

† *Jernej Boltar*, magistratni pisarniški ravnatelj v p., rojen 11. avgusta 1850 v Predtrgu pri Radovljici, je danes umrl. Pokojnik je bil dolgoletni marljiv in vesten uslužbenec in mu je obč. svet podelil v znak zasluga ljubljansko meščanstvo.

Jernej Boltar

Prof. Josip Reisner

(Dalje prihodnjič.)